

УДК [304.3=161.2:659.3=111]:811.111'42

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2025-214.1-34>

ОБРАЗ УКРАЇНЦЯ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МЕДІАКОНТЕНТАХ

THE IMAGE OF UKRAINER IN ENGLISH-LANGUAGE MEDIA CONTENT

Заболотська О. О.,

orcid.org/0000-0002-8899-8244

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Херсонського державного університету*

Стаття висвітлює актуальну проблему когнітивної лінгвістики, що пов'язана з ментальним сприйняттям образу українця англійськомовними споживачами світових медіа. Виявлено, що в здобутках вітчизняних науковців у царині когнітивної лінгвістики розглядався образ України з різних поглядів і аспектів: у художньому і публіцистичному дискурсі, у фреймовому моделюванні, компаративному аналізі енциклопедичного, фольклорного та художнього дискурсів, у ракурсі його понятійного та образно-ціннісного змісту в політичному англійськомовному офіційному дискурсі ЄС, у пісенному дискурсі періоду російсько-української війни, натомість образ українця в медіаконтентах не висвітлювався. У площині нашої розвідки образ українця реконструюємо через його метафоричну реалізацію в англійськомовних медіаконтентах. Доведено, що медіаджерела впливають на думки споживачів і формують нову віртуальну медіареальність. Виокремлено продукти медіа, зокрема меми, демотиватори, пости, карикатури, які сприяють розумінню образу українця через візуальні образи. Дана розвідка висвітлює події повномасштабного вторгнення агресора на Україну та участь українців в мирних змаганнях, на Олімпіаді-2024, думки англійськомовних споживачів про українців, їх дії у боротьбі за свою незалежність та свободу, сталий мир у світі. Аналіз мовного матеріалу та контексту повідомлень з англійськомовних медіаконтентів довів сприйняття образу українця споживачами соціальних мереж в позитивній конотації. Завдяки інтерпретаційно-текстовому та семантичному аналізу стало можливим виокремити концептуальні метафори, які характеризують українця з погляду користувачів світових медіа: УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СИЛА, ВОЛЕЛЮБНІСТЬ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СПРОТИВ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ПЕРЕМОЖЕЦЬ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ВПЕВНЕНІСТЬ В СВОЇХ СИЛАХ, ЦЕ СУПЕРГЕРОЙ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ МИРОТВОРЕЦЬ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ПОШАНА.

Ключові слова: образ українця, медіаджерела, концептуальна метафора, інтерпретаційно-текстовий аналіз, англійськомовний контент.

This article deals with the actual problem of cognitive linguistics, which is related to the mental perception of the image of a Ukrainian by English-speaking users of world media. It is revealed that in the achievements of Ukrainian scientists in the field of cognitive linguistics, the image of Ukraine was distinguished from different points of view and aspects: in artistic and journalistic discourses, in frame modeling, comparative analysis of encyclopedic, folklore and artistic discourses, in the perspective of its conceptual and figurative-value content in the political English-language official discourse of the EU, in the song discourse of the period of the Russian-Ukrainian war, while the image of the Ukrainian was not researched in media content. In the context of our research, we reconstruct the image of a Ukrainian through its metaphorical implementation in English-language media content. It is proved that media sources influence on consumers' opinions and form a new virtual media reality. Media products such as: memes, demotivators, posts, caricatures, which help to understand the image of a Ukrainian through visual images, were singled out.

This article highlights the events of aggressor's attacks on Ukraine, participation of Ukrainians in peaceful competitions, on Olympic games 2025, opinions of English-language users about Ukrainians, their actions in a fight for the independence and freedom, permanent peace in the world. The analysis of language material and context of video content from English-language media allow to perceive the characters of Ukrainian by the users of

networks in positive connotation. Due to an interpretative-textual and semantic analysis conceptual metaphors that characterize Ukrainian from the point of view of world media users were singled out: UKRAINIAN is FORCE, UKRAINIAN is FREEDOM-LOVING, UKRAINIAN is RESISTANCE, UKRAINIAN is WINNER, UKRAINIAN is a SUPERHERO, UKRAINIAN is PEACEMAKER, UKRAINIAN is CONFIDENCE in FORCES, UKRAINIAN is HONOUR.

Key words: the image of a Ukrainian, media, English-language content, conceptual metaphors, an interpretative-textual analysis.

Постановка проблеми. Дослідження образу України в світовому медіапросторі стало актуальною проблемою сьогодення у фокусі тих подій, які відбуваються в країні в останні 4 роки повномасштабного вторгнення на її територію країни-агресора. Світові лідери в інстаграмах, твіттері та блогах коментують події та своє ставлення до них, інші автори виражають своє бачення в медіаконтентах (меми, карикатури, демотиватори, пісні) і виносять на обговорення широкій аудиторії медіаспоживачів. Науковці в царині філології (О. Єгорова, О. Мороз, Е. Боева, Т. Мудраченко, В. Остапчук, О. Присяжнюк, Н. Чабан, І. Хоменська) здійснюють пошук нових шляхів висвітлення даної проблематики. Якщо образ України знайшов своє належне відображення в здобутках вітчизняних дослідників (І. Вішневська, С. Глінчук, І. Каліновська, Е. Коляда, В. Кокутіна, Н. Одарчук, О. Семіда, А. Казмірчук, К. Кравчук), то образ українця є недослідженою тематикою, що і викликає наш інтерес до її розгляду в контексті створених англійськомовних медіаконтентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У царині когнітивної лінгвістики концепт Україна досліджувався у художньому дискурсі (О. Мороз, Е. Боева, В. Остапчук, О. Присяжнюк) [1], у фреймовому моделюванні (Т. Мудраченко) [2], у компаративному аналізі енциклопедичного, фольклорного та художнього дискурсів (І. Хоменська) [3], у ракурсі його понятійного та образно-ціннісного змісту в політичному англійськомовному офіційному дискурсі ЄС (О. Єгорова) [4]. Лексико-семантичні поля концептосфери «УКРАЇНА» в пісенному дискурсі періоду російсько-української війни став предметом розвідок І. Кодіш [5]. Останнім часом з'явилася низка наукових доробок, де образ України висвітлюють світові медіа, зокрема: образ війни в Україні в сучасному англійськомовному медіадискурсі: лінгвокультурологічний аспект досліджувався А. Казмірчук [6], образ УКРАЇНИ в медіа Британії та США (доробки журналістських матеріалів) був у фокусі уваги К. Кравчук [7], метафоричне зображення образу України в сучасному англійськомовному медійному дискурсі виокремили О. Семіда та І. Ахмад [8]; вплив англійськомовних медіа на формування образу України довела С. Глінчук [9]. Хто та як формував образ України на перших шпальтах світових видань намагаються з'ясувати І. Вишневська та А. Голумбійовська [10], образ УКРАЇНИ в карикатурах канадських ЗМІ висвітлюють Н. Одарчук, К. Коляда [11]. Ретроспективний аналіз зазначених джерел довів відсутність розгляду образу українця. Єдиною спробою визначити образ українця як виразника національної ідентичності зробила у науковій роботі Н. Маланій [12]. Саме тому **мета статті** полягає у виявленні особливості метафоричної реалізації образу українця в англійськомовних медіаконтентах. У контексті нашого дослідження розглядаємо образ Українця та його метафоричну реалізацію в англійськомовних медіаконтентах (пісні, блоги, соціальні мережі Youtube, Twitter, Facebook, Instagram).

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні сучасне суспільство неможливо уявити без медіа. Різні версти населення спілкуються засобами віртуальної мережі, здобувають нову інформацію про події, товари, послуги, передивляються відеоконтенти споживачів та створюють свої. Медіаджерела впливають на думки своїх споживачів та формують нову віртуальну медіареальність. Продукти медіа, зокрема меми, демотиватори, карикатури, сприяють розумінню певних думок через візуальні образи. На думку Н. Одарчук та І. Коляди, «вони часто використовуються для сатиричного коментування політичних, соціальних та культурних подій, але в контексті сучасних міжнародних відносин, відіграють важливу роль

у формуванні громадської думки про різні країни та їхніх лідерів» [11, с. 265]. І, безумовно, це відноситься до нашої країни, за подіями якої слідкує весь світ. Повномасштабне вторгнення російських військ в Україну спричинило загрозу всьому людству і створило небезпеку в усьому світі. Тому не дивно, що саме ця тематика найчастіше висвітлюється в медіа-джерелах. Запропоновані нижче мему показують загрозу, яка виникла в Україні з початком війни. Метонімічно в образі президента нашої країни показано весь український народ, який опинився в тяжкій ситуації, де з усіх боків окупанти та їхні посередники. Та ще й США намагаються своєю нерішучістю та припиненням постачання зброї вдарити в спину українцям. Надписи під мемами «*Zelensky in the cross-fire*» (рис. 1) та «*USA cuts aid to Ukraine*» (рис. 2) [13] свідчать про те, що світова спільнота розуміє двояку політику Білого дому. Інтерпретаційно-текстовий аналіз уможливорює реконструкцію концептуальної метафори УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СПРОТИВ.

Презентований мем (рис. 3) зустрічі президента США Д. Трампа з українським лідером в Овальному кабінеті з репліками Ж.Д. Венса «*So disrespectful, ... refusing to kneel*» [13] імплікує стійкість українців в образі президента Зеленського, волелюбність та непокореність нації.

Семантичний та інтерпретаційно-текстовий аналізи наведених виразів імплікують концептуальну метафору УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СТИЙКІСТЬ І ВОЛЕЛЮБНІСТЬ.

Але українці сьогодні привертають до себе увагу всього світу не тільки мужнім супротивом рашистським загарбникам, але й перемогами на мирних фронтах. Так, перемога українського боксера Олександра Усика надихнула суспільство і довела непереможну силу і дух українців.

Рис. 1. Zelensky in the cross-fire

Рис. 2. USA cuts aid to Ukraine

Рис. 3. Zelensky in the White House

Світове товариство відразу відреагувало на цю подію, і Макгрегор Канело створив вітальну листівку до дня народження, на якій Олександр Усик обіймає прапор України та численні пояси, що свідчать про його перемоги. Надпис побажання: «*Wishing you a knock out birthday*» (рис. 4) [14] базується на грі слів. Образ українця експліковано образом Олександра Усіка, який нокаутом здобув світову перемогу. Тобто Усік бажає всім переможного дня народження. УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ПЕРЕМОЖЕЦЬ.

Ще одну перемогу здобула наша співвітчизниця Ярослава Магучіх. Фото переможниці зі стрибків у висоту, яка відпочиває перед останнім рішучим етапом змагань, облетіло соціальні мережі і викликало безліч коментарів. Але всі здивовані її впевністю і заспокійливим станом перед змаганнями. Репліка «*You may be chill, but you are taking a nap dURLng the Olimpic finals chill?*» [15] (рис. 5) імплікує образ української спортсменки, яка впевнена в своїх силах задля перемоги. Інтерпретаційно-текстовий аналіз поданого вислову сприяє реконструкції концептуальної метафори УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ВПЕВНЕНІСТЬ В СВОЇХ СИЛАХ.

Ще однією сенсацією на Олімпіаді-2024 став український гімнаст Ілля Ковтун, який зайняв 2 місце у змаганнях, але завоював прихильність вболівальників своєю харизмою, символічними татуваннями на тілі, які надали його зовнішності виразнішої мужності. Він так прокоментував свої символічні малюнки: «*I'm Ukrainian – I'll fight to the end*» [16] (рис. 6). Наведений коментар імплікує образ українця як борця та переможця і сприяє виокремленню концептуальної метафори: УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ БОРЕЦЬ.

Михайло Кохан став бронзовим призером Олімпіади-2024 з метання молота, а також здобув визнання вболівальників. З'явився мем, у якому його порівнюють з великим і могутнім супергероєм: «*Internet celebrated Mykhailo's win by comparing the Ukrainian athlete to another famous hammer thrower – Marvel superhero Thor*» [16]. Є і такі коментарі, які глузують над його молотом і вважають – це супер зброєю українця: «*Others joked that Mykhailo's hammer is Ukraine's long-range weapon*» [16] (рис. 7).

Інтерпретаційно-текстовий аналіз наведеного посту з соцмережі та метафоричне порівняння дають змогу реконструювати концептуальну метафору: УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СИЛА, ЦЕ СУПЕРГЕРОЙ.

Цікавим був пост в соцмережі про заборону українській каноїстці Анастасії Рибачок мати надпис на своїй лодці: «Я – Українка» (рис. 8). Організатори Олімпійських ігор змусили спортсменку видалити надпис, бо вважали це пропагандою проти війни. Споживачі мережі обурені таким рішенням і більше 1 000 з них підтримали Анастасію позитивними коментарями.

Рис. 4. Boxing banter

Рис. 5. The Olympic games

Рис. 6. Hot Olympic gymnastic Illya Kovtun save me

Рис. 7. Ukrainian hammer thrower Mykhailo Kokhan

Рис. 8. I am Ukrainian

The organizers of the Olympic Games forced the Ukrainian canoeist Anastasia Rybachok to censor the inscription “I am Ukrainian” on her boat. The IOC prohibits the display of any war-related inscriptions on boats. The International Canoe Federation saw signs of propaganda in the words “I am Ukrainian”. What the actual fuck??? [16]

Наведені приклади імплікують образ українця як нації, яка пишається своїм генетичним кодом.

Хоча більшість американців підтримують українців і своє ставлення до нашої країни виражають в таких відеоконтентах, які наведені нижче. Пересічна громадянка США (рис. 9) звертається до українців зі словами обурення поведінкою свого президента з лідером нашої країни у зв'язку з подіями в Овальному кабінеті. Вона намагається донести українцям, що цю заплановану гру розробили представники Білого дому, натомість американці підтримують боротьбу українців за незалежність і мир у всьому світі. Вони донатять гроші на зброю для українців, прапор нашої країни у багатьох домівках американців [17]. Образ українця постає як носія миру і свободи: УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ МИРОТВОРЕЦЬ.

У соцмережі YouTube з'явився відеоконтент (рис. 10) з британцем, який українською мовою співає відому зараз пісню Січових стрільців «Ой у лузі червона калина похилилася» [18]. Ця пісня є гімном боротьби українців із загарбниками за свою свободу. Британець у такий спосіб виражає свою позицію щодо війни в Україні і підтримку українському народу, який прагне миру і незалежності.

Пересічні громадяни, політики, лідери країн та навіть голлівудські зірки підтримують українців у боротьбі за свободу і незалежність своєї країни та сталий мир в усьому світі. Наведений

Рис. 9. Звернення американки до українців

Рис. 10. Британець співає «Червону калину»

медіаконтент (рис. 11) є прикладом такого волевиявлення відомої акторки, яка під час вручення «Оскара» висловила підтримку українцям словами «Slava UKRAINE» [19].

Інтерпретаційно-текстовий аналіз уможлиблює реконструкцію концептуальної метафори УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ ПОШАНА.

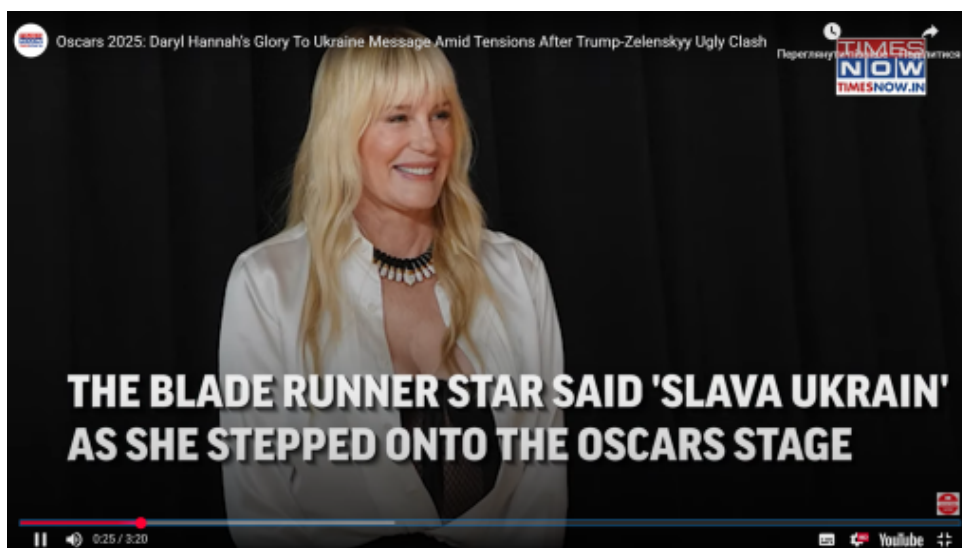

Рис. 11. Daryl Hannah voices support for Ukraine on the Oscars stage

Створений у соцмережі медіапроект УКРАЇНЕЦЬ (рис. 12) сприяє розумінню англійськомовною світовою спільнотою української культури, менталітету, символіки і духу українського народу в боротьбі за свою свободу, виявленню злочинів, скоєних рф, розвінчуванню фейкової російської пропаганди в медіапросторі [20]. Коментарі англійськомовних учасників в чатах медіапроектую дають ключ до розуміння того, як сьогодні у світі світова спільнота осмислює образ українця.

Висновки. Інтерпретаційно-текстовий та семантичний аналіз мовного матеріалу та контексту повідомлень з англійськомовних медіаконтентів довів сприйняття образу українця споживачами соціальних мереж у позитивній конотації. Завдяки інтерпретаційно-текстовому аналізу стало можливим виокремити концептуальні метафори, які характеризують українця з погляду

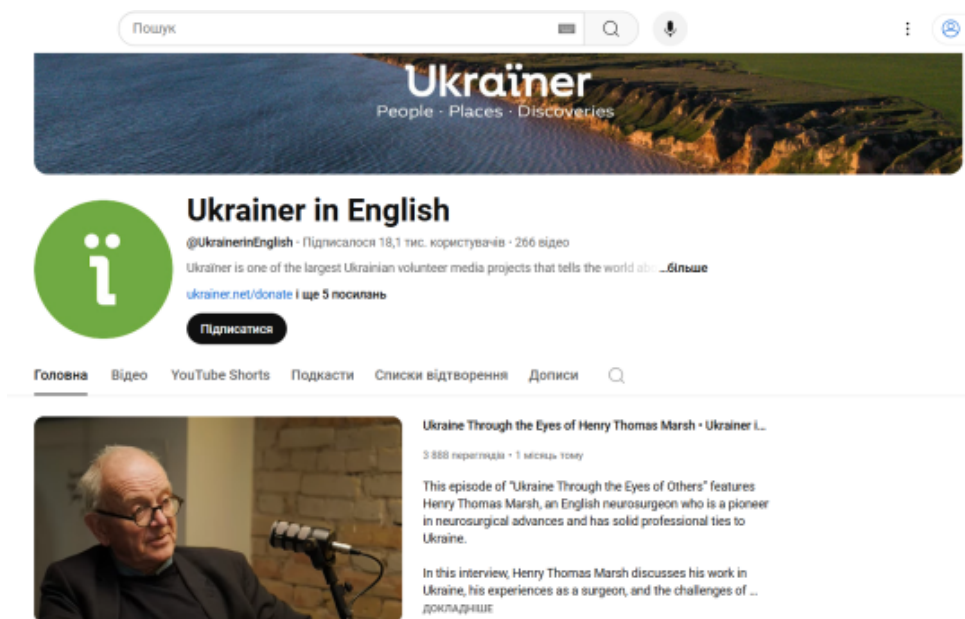

Рис. 12. Ukrainer

споживачів світових медіа: УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СИЛА, ВОЛЕЛЮБНІСТЬ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ СПРОТИВ, ПЕРЕМОЖЕЦЬ, ЦЕ ВПЕВНЕНІСТЬ В СВОЇХ СИЛАХ, СУПЕРГЕРОЙ, УКРАЇНЕЦЬ – ЦЕ МИРОТВОРЕЦЬ, ЦЕ ПОШАНА.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мороз О. А. Концепт "Україна" як компонент мовної картини світу українця. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Філологія*. 2010. Вип. 4. С. 150–157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmd_u_2010_4_26
2. Мудраченко Т. Б. Кваліфікація референтів концепту Україна в сучасному англомовному публіцистичному дискурсі. *Нова філологія*. 2011. № 45. С. 89–92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Novfil_2011_45_26
3. Хоменська І. Вербалізація концепту УКРАЇНА в українському художньому дискурсі: ... дис. канд. філол. наук: 10.02.01 Нац.пед.ун.ім. М.П.Драгоманова. 2016. 281 с.
4. Єгорова О.І., Заїка В.С. Особливості актуалізації концепту «Україна» в англомовному офіційному дискурсі ЄС. *Вісник університету Alfred Nobel Серія: Філологія*. 2019. № 17. С. 251–256.
5. Кодиш І. Лексико-семантичні поля концептосфери «УКРАЇНА» в пісенному дискурсі періоду російсько-української війни. *Opera in linguistica Ukrainiana*. Odesa I. I. Mechnikov National University, 2024.
6. Казмірук А.В. Образ війни в Україні в сучасному англійськомовному медіа дискурсі: лінгвокультурологічний аспект. Кваліфікаційна робота магістра. *Репозитарій Київського національного лінгвістичного університету*. 2024. URL: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/7411>
7. Кравчук К. А. Образ УКРАЇНИ в медіа БРИТАНІЇ та США: добірка журналістських матеріалів. : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец. 061 – журналістика / наук. кер. І. Р. Жиленко. Суми : Сумський державний університет, 2023. 67 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/94499>
8. Семида О. В., Ахмад І. М. Метафоричне зображення образу України в сучасному англомовному медійному дискурсі. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. 2020. Вип. 14. С. 157–161. DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.14.2020.223462>.
9. Глінчук С.Т. Вплив англомовних медіа на формування образу України. *Науковий блог. Національний університет «Острозька академія»*. URL: <https://naub.oa.edu.ua/vplyv-anhlo-movnyh-media-na-formuvannya-obrazu-ukrayiny/>
10. Вишневська І., Голумбійовська А. Хто та як формував образ України на перших шпальтах світових видань. *Детектор медіа*. 2024. 17 січня. URL: <https://surl.li/zkueee> (дата звернення: 12.07.2025)
11. Одарчук Н.А. Калиновська І.М. Коляда Е.К. Образ УКРАЇНИ в карикатурах канадських ЗМІ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Том 36 (75) № 1. Частина 2 Ч С. 264–271. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.1.2/42>.

12. Маланій Н. Українська ідентичність в медіа просторі світу. Сучасні філологічні і методичні студії : проблематика і перспективи [Електронне видання]: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 24 квітня 2025 р. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2025. 218 с.: С. 54–57.

13. Putin's war. Globecartoon - Political Cartoons – Patrick Chappatte. URL: <https://chappatte.com/en/putins-war> (date of access: 30.06.2025).

14. Oleksandr Usyk Anthony Joshua AJ Boxing Sport Birthday Greetings Card Gift His Joke Funny Sport McGregor Canelo Golovkin Ukraine Men – Etsy Canada <https://www.etsy.com/ca/listing/1290354077/oleksandr-usyk-anthony-joshua-aj-boxing>

15. The Olympic Games. [You may be chill, but are you taking a nap during the Olympic finals chill?]. X. URL: <https://x.com/Olympics/status/1820174273169756177> (date of access: 30.06.2025).

16. Best Olympics 2024 memes: Celebrating victories of Ukrainian athletes with humor and spirit. URL: <https://rubryka.com/en/article/olympics-2024-memes/> (date of access: 30.06.2025).

17. Хмель В. Звернення американки до українців після зустрічі Трампа та Зеленського, 2025. YouTube. URL: <https://youtube.com/shorts/35aFiKcx1bE?si=HsLjEim5JlAf5L5S> (дата звернення: 30.07.2025).

18. Хмель В. Британець співає Червону калину в підтримку України. 2025. YouTube. URL: https://youtube.com/shorts/bTeRjIZhpSo?si=kRJFB-GL_hpF-5iA (дата звернення: 30.07.2025).

19. Kurtz J. Daryl Hannah voices support for Ukraine on Oscars stage. <https://thehill.com/>. URL: <https://thehill.com/blogs/in-the-know/5172191-daryl-hannah-voices-support-for-ukraine-on-oscars-stage/> (date of access: 30.06.2025).

20. Bevor Sie zu YouTube weitergehen. URL: <https://youtube.com/@ukrainerinenglish?si=HwASgXndq4u8PBkc> (date of access: 30.06.2025).

Дата надходження статті: 28.07.2025

Дата прийняття статті: 01.09.2025

Опубліковано: 16.10.2025